

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 105/26

Luksemburgā, 2026. gada 16. jūlijā

Tiesas spriedums lietā C-280/25 | [Lin II] ¹

Cīņa pret krāpšanu lielā apmērā, kas skar Eiropas Savienības finanšu intereses: Tiesa skaidro, kāpēc spriedumā lietā *Lin* ² nav pārkāpts ne likumības princips krimināltiesību jomā ³, ne arī valsts pamatbrīvību aizsardzības standarts, kas tiesnesim, lai noteiktu noilguma termiņu šajā jomā ⁴, aizliedz kombinēt dažādas tiesību normas

Šajā kontekstā Tiesa arī sniedz precizējumus par to, kas jāsaprot ar krāpšanu "lielā apmērā" attiecībā uz Savienības finanšu interesēm

2023. gada 24. jūlija spriedums *Lin* attiecās uz vairākiem Rumānijas pilsoņiem, kuri par krāpšanu nodokļu jomā bija notiesāti ar brīvības atņemšanu. Viņi apstrīdēja notiesāšanu, apgalvojot, ka saskaņā ar valsts aizsardzības standartu attiecībā uz mazāk stingru krimināltiesību normu (*lex mitior*) atpakaļejošu piemērošanu viņu kriminālatbildība ir noilgusi ⁵. Šie Rumānijas pilsoņi, no vienas puses, balstījās uz diviem Rumānijas Konstitucionālās tiesas spriedumiem, kas pasludināti 2018. un 2022. gadā. Ar šiem spriedumiem bija atcelta valsts norma ⁶, kas regulēja noilguma termiņa pārtraukšanas iemeslus ⁷ krimināllietās, tāpēc gandrīz četrus gadus laikā Rumānijas tiesību aktos nebija paredzēts neviens šā termiņa pārtraukšanas pamats. No otras puses, minētās personas balstījās uz Rumānijas Augstās kasācijas tiesas (AKT) 2022. gada lēmumu, kurā bija atzīts, ka noilguma pārtraukšanas pamata neesība saskaņā ar *lex mitior* piemērošanas ar atpakaļejošu spēku principu ⁸ ir piemērojama arī noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti laikposmā no 2014. gada (brīdis, kad pieņemta konstitūcijai neatbilstošā tiesību norma) līdz 2018. gadam (brīdis, kad pieņemts pirmais minētais Konstitucionālās tiesas spriedums). Tiesai būtībā tika vaicāts par šo dažādo Rumānijas tiesu pasludināto nolēmumu atbilstību Savienības tiesībām, it īpaši tiesību normām, kuru mērķis ir efektīvi apkarot krāpšanu, kas apdraud Savienības finanšu intereses. Spriedumā *Lin* Tiesa atgādināja, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai valsts tiesību aktos paredzētie noilguma noteikumi ļautu efektīvi sodīt par nodarījumiem, kas saistīti ar krāpšanu, kura apdraud Eiropas Savienības finanšu intereses, lai novērstu sistēmisku risku, ka šādi noziegumi paliks nesodīti. Tādējādi Tiesa nolēma, ka Rumānijas tiesām ir jāatstāj nepiemērots valsts aizsardzības standarts attiecībā uz *lex mitior*, kā tas bija noteikts AKT 2022. gada lēmumā. Tiesa turpretim atzina, ka Rumānijas Konstitucionālās tiesas 2018. un 2022. gadā pasludinātie spriedumi atbilst Savienības tiesībām, jo tie īstenoja likumības principu krimināltiesību jomā un radīja sistēmisku nesodāmības risku, kas ir mazāk apjomīgs nekā AKT 2022. gada lēmumā paredzētā valsts aizsardzības standarta attiecībā uz *lex mitior* piemērošana. Pēc sprieduma *Lin* AKT tomēr 2024. gadā nolēma, ka Rumānijas tiesas nevar atstāt nepiemērotu tās 2022. gada lēmumu, neaizskarot likumības principu krimināltiesību jomā un *lex tertia* aizlieguma principu. Šodien pasludinātajā spriedumā *Lin II* Tiesa būtībā konstatē, ka šāda AKT pieeja neatbilst Savienības tiesībām.

Lietā *Lin II* divu komercsabiedrību vadītājs izrakstīja fiktīvus nodokļu rēķinus, lai trešajai sabiedrībai ļautu samazināt tās nodokļu bāzi. Rumānijas valsts budžetam nodarītie zaudējumi sasniedz 268 536 Rumānijas leju (RON) (aptuveni 59 304 EUR), savukārt nesamaksātā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) summa sasniedz 163 656 RON (aptuveni 36 142 EUR), tādējādi kaitējot Savienības finanšu interesēm.

Lai gan šis uzņēmumu vadītājs tika apsūdzēts par līdzdalību krāpšanā nodokļu jomā, viņš tomēr izvairījās no jebkādas notiesāšanas. Pirmās instances tiesā tika konstatēts, ka viņa kriminālatbildības noilguma termiņš ir beidzies, un 2024. gada

21. martā to apstiprināja Oradjas (Rumānija) apelācijas tiesa. 2024. gada 9. aprīlī Oradjas apelācijas tiesai piesaistītā prokuratūra par minēto spriedumu iesniedza kasācijas protestu AKT, uzskatot, ka apelācijas tiesa bija nepamatoti izbeigusi kriminālprocesu, valsts aizsardzības standartu piemērodama attiecībā uz *lex mitior*, kāds tas bija noteikts AKT 2022. gada lēmumā, un tādējādi neņemdama vērā Tiesas spriedumu lietā *Lin*. Kad AKT radās šaubas par to, kā Rumānijas tiesas piemēro spriedumu *Lin*, tā vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tā arī jautā par krāpšanas “lielā apmērā” jēdziena interpretāciju Savienības tiesībās.

Šodien pasludinātajā spriedumā, kas ir sprieduma *Lin* turpinājums, Tiesa, pirmkārt, **precizē jēdzienu krāpšana “lielā apmērā”, kas apdraud Savienības finanšu intereses**. Tā atzīst, ka tad, ja nevienā valsts tiesību aktā nav noteikta robežvērtība, sākot no kuras krāpšana, kas apdraud Savienības finanšu intereses, ir uzskatāma par “liela apmēra”, tā automātiski jāuzskata par “liela apmēra” krāpšanu FIA konvencijas ⁹ izpratnē, tiklīdz tās kopējā summa pārsniedz 50 000 EUR, neatkarīgi no tā, vai Savienības budžetam faktiski nodarītais zaudējums ir mazāks vai lielāks par šo summu.

Otrkārt, Tiesa uzsver, ka **spriedumā lietā *Lin* tā nekādā ziņā nav nospriedusi, ka valsts aizsardzības standarts attiecībā uz *lex mitior* principa piemērošanu, kāds tas paredzēts Rumānijas tiesībās un pārsniedz garantijas, kas šajā jomā paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. pantā, principā neatbilst Savienības tiesībām**. Proti, Tiesa ir vienīgi nospriedusi, ka Savienības tiesībām ir pretrunā, ja valsts aizsardzības standartu, kāds tas nostiprināts AKT 2022. gada lēmumā, Rumānijas tiesas piemēro krāpšanai lielā apmērā, kas apdraud Savienības finanšu intereses. To pamato apstāklis, ka šāda piemērošana ievērojami palielina sistēmisko risku, ka šādas krāpšanas izdarītāji paliks nesodīti, – tas izriet jau no Konstitucionālās tiesas 2018. un 2022. gada spriedumiem, kuri paredz, ka gandrīz četrus gadus nepastāv pamati kriminālatbildības noilguma termiņu pārtraukšanai.

Treškārt, Tiesa norāda, ka **spriedumā *Lin* izmantotais risinājums Rumānijas tiesām neuzliek pienākumu kombinēt vairākas laikā secīgas tiesību normas**, lai judikatūras ceļā izveidotu kriminālatbildības noilguma termiņa aprēķināšanas kārtību. Tādējādi spriedums *Lin* šīm tiesām neuzliek pienākumu neievērot valsts aizsardzības standartu attiecībā uz aizliegumu piemērot *lex tertia*.

Ceturtkārt, Tiesa uzsver, ka ar spriedumā *Lin* rasto risinājumu **nav pārkāpts arī noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības princips, kas nostiprināts Pamattiesību hartas 49. pantā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 7. pantā**. Šajā spriedumā Rumānijas tiesām noteiktais aizliegums piemērot AKT 2022. gada lēmumu ir turpinājums Tiesas nostiprinātajai judikatūrai un tādējādi bija paredzams. Turklāt Tiesa uzsver, ka spriedumā *Lin* tā jau ir konstatējusi, ka šis 2022. gada lēmums rada sistēmisku risku, ka krāpšanas lielā apmērā, kas apdraud Savienības finanšu intereses, izdarītāji paliks nesodīti. Tādējādi šajā jautājumā nevar konstatēt nekādu nenoteiktību, jo Rumānijas tiesām saskaņā ar spriedumu *Lin* ir pienākums šādu risku uzskatīt par pašsaprotamu.

Piektkārt, Tiesa precizē, ka, ņemot vērā nozīmi, kāda **Savienības tiesībās ir *res judicata*** principam, šīs tiesības neliek apšaubīt nolēmumus, kuriem ir *res judicata* spēks un kuros, piemērojot AKT 2022. gada lēmumu, ir konstatēts kriminālatbildības noilgums par krāpšanu lielā apmērā, kas apdraud Savienības finanšu intereses. Taču nolēmums, par kuru ir iesniegta kasācijas sūdzība, principā nevar tikt uzskatīts par nolēmumu ar *res judicata* spēku.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Sprieduma pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

¹ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

² Tiesas 2023. gada 24. jūlija spriedums lietā *Lin*, [C-107/23 PPU](#) (skat. arī paziņojumu presei Nr. [129/23](#)).

³ Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 7. pants “Sodišanas nepieļaujamība bez likuma” balstās uz likumības principu un atpakaļejoša spēka aizlieguma principu krimināllietās. Tajā uzsvērts, ka nevienam nedrīkst atzīt par vainīgu noziedzīgā nodarījumā tādas darbības vai bezdarbības dēļ, kas saskaņā ar izdarīšanas brīdī spēkā esošajām nacionālajām vai starptautiskajām tiesību normām nav atzīta par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nedrīkst piespriest sodu, kas ir smagāks par to, kas bija piemērojams noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī. Šis noteikums aizsargā personas pret patvaļu kriminālvajāšanas jomā un ir tiesiskuma pamatprincips.

⁴ Saskaņā ar šo konstitucionālo principu Rumānijas tiesām citastarp ir aizliegts daļēji piemērot laikā secīgas krimināltiesību normas, apvienojot atsevišķus to noteikumus, tostarp noteikumus par kriminālatbildības noilguma termiņa aprēķināšanas kārtību. *Lex mitior* princips, kā to ir interpretējusi Rumānijas Konstitucionālā tiesa, tiesisko regulējumu pēctecības laikā gadījumā nozīmē, ka ir jāizvēlas un jāpiemēro tiesību normas, kas apsūdzētajam kopumā garantē labvēlīgāku situāciju, tomēr nav atļauts kombinēt labvēlīgos laikā secīgo tiesību normu noteikumus un ar judikatūru radīt hibridregulējumu (*lex tertia*).

⁵ Mehānisms, ar kura palīdzību laika gaitā zūd iespēja vērsties tiesā. Citiem vārdiem – ja iestādes noteiktā termiņā nav uzsākušas kriminālvajāšanu, tās galīgi zaudē tiesības to darīt.

⁶ Neatbilstība Konstitūcijai attiecās uz 2009. gada Kriminālkodeksa 155. panta 1. punktu, ciktāl ar šo tiesību normu esot pārkāpts konstitucionālais krimināltiesību precizitātes un paredzamības princips, jo tajā esot pieļauts, ka procesuālās darbības pārtrauc kriminālatbildības noilguma termiņu, lai gan šīs darbības nav pabeigtas aizdomās turētajam vai apsūdzētajam.

⁷ Proti, procesuālās darbības vai spriedumi, kas pārtrauc kriminālatbildības noilguma termiņu.

⁸ AKT Lēmums Nr. 67/2022.

⁹ Konvencija par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību, parakstīta Briselē 1995. gada 26. jūlijā.